

רע"פ 3034/13 - ישראל לוי ואח' נ' מדינת ישראל

רע"פ 3034/13 - ישראל לוי ואח' נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 3034/13

1. ישראל לוי

2. רחל לוי

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[05.05.2013]

כבוד השופט ח' מלצר

בקשת רשות ערעור מתאריך 28.04.2013, על פסק-דין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מתאריך 13.03.2013 בתיק

עפ"א 40630-03-12, שניתן על-ידי כב' השופטת נ' אהד

בשם המבקשים - עו"ד דני זילברשלג

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור, שהוגשה בתאריך 28.04.2013, על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד הנכבד (כב' השופטת נ' אהד), מתאריך 13.03.2013, ב-עפ"א 40630-03-12. בגדרו של פסק-הדין נדחה ערעורם של המבקשים על

פסק-דינו של בית משפט השלום בפתח-תקווה (כב' השופטת ש' קמיר-וייס), מתאריך 9.02.2012 ב-עמ"ק

16381-02-09 - שבו הורשעו המבקשים בשתי עבירות של ביצוע עבודות בניה ללא היתר, לפי סעיפים 204(א) ו-208

לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה), והוצא כנגדם (בין היתר) צו להריסת הבניה (להלן: צו

ההריסה).

בגדרי הבקשה שלפני (שהוגשה ביום האחרון למניין הימים הקבוע בחוק להגשתה) עתרו המבקשים גם להארכת עיכוב

ביצועו של פסק-הדין. בהחלטתי מתאריך 28.04.2013 הוצאתי - נוכח עיתוי הגשת הבקשה - צו עיכוב ביצוע ארעי ביחס

לצו ההריסה (בלבד), וזאת עד להחלטה אחרת.

עתה, לאחר עיון במכלול, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

הטעמים לכך יובאו בהמשך ואולם אפתח בהצגת הרקע הרלבנטי.

הנתונים הצריכים להכרעה

2. המבקשים הם בני-זוג מבוגרים, אשר מאז שנת 1959 שוכרים, בדירות מוגנת מחברת "עמידר", בית ערבי ישן המצוי על

מקרקעין בשטח העיר יהוד-מונסון.

3. בחודש פברואר 2009 הוגש לבית משפט השלום הנכבד בפתח-תקווה, כתב-אישום המייחס למבקשים שתי עבירות של ביצוע עבודות ללא היתר במקרקעין, לפי סעיפים 204(א) ו-208 לחוק התכנון והבניה. נטען כי במהלך שנת 2006 או בסמוך לה (יוער, כי כתב-האישום תוקן בעיצומה של פרשת התביעה, באופן שהרחיב את תקופת ביצוען של העבירות שיוחסו למבקשים) הם ביצעו את העבירות האמורות - האחת, בגין בניית תוספת מקורה למבנה הקיים, בשטח של כ-60 מ"ר; והשנייה, בגין בניית מרפסת מקורה בשטח של כ-15 מ"ר.

4. טענות מקדמיות שהעלו המבקשים, ובהן: טענת "הגנה מן הצדק", שעניינה הסתמכות המבקשים על מצגי הרשות, "אכיפה בררנית", ו"התנכלות" מצד הרשות על-רקע שיקולים זרים - נדחו בהחלטת בית-משפט השלום הנכבד מתאריך 08.11.2009 (ובהמשך אף בהכרעת הדין עצמה).

לאחר שהמבקשים כפרו באישומים נגדם, התנהל הליך הוכחות, שבגדרו העידו מטעם המשיבה: שלושה מפקחי-בניה של הועדה המקומית לתכנון ובנייה יהוד-מונוסון וכן מזכירת הועדה המקומית. כמו-כן, ולצד ראיות נוספות, הוצג בפני בית-משפט השלום הנכבד גליון גביית העדות של המבקשת מס' 2 בפני אחד ממפקחי הבניה בוועדה המקומית, בגדרה הודתה המבקשת מס' 2 כי היא ובעלה אכן ביצעו את עבודות הבניה הנ"ל, אך ניסתה לסייג את אחריותם הפלילית בכך שהסתמכו על מכתב של ראש העיר (המאשר, לטענת המבקשים, את ביצוע העבודות). מטעם ההגנה העידו המבקש מס' 1 ובתו.

5. בהכרעת-הדין מתאריך 15.09.2011, בית משפט השלום הנכבד הרשיע, כאמור, את המבקשים בעבירות שיוחסו להם בכתב-האישום. בית-משפט השלום הנכבד ציין, בין היתר: כי שוכנע שעדותה של המבקשת מס' 2 בפני המפקח על הבניה נגבתה מרצונה החופשי, לאחר תיאום מראש עם עורך-דינם דאז של המבקשים; כי עדותם של שלושת מפקחי הועדה המקומית, בפניו, הותירו רושם אמין ביותר ולא קועקעו בחקירה נגדית; וכי הדו"חות והרישומים שערכו המפקחים בזמן אמת - המתעדים בפרוטרוט את מהלכי הבניה של העבודות ללא היתר שביצעו המבקשים במקרקעין - מהימנים. ביחס לעדויותיהם של המבקש מס' 1 ובתו, קבע בית משפט השלום הנכבד כי הן היו מתחמקות וכי לא היה בהן כדי לסתור את העובדות שהתבררו מראיות התביעה.

בית-משפט השלום הנכבד דחה בהכרעת הדין את טענות ה"הגנה מן הצדק", ה"צורך" וה"צידוק" שהעלו המבקשים, לפיהן, ביצוע עבודות הבניה שיוחסו להם בכתב האישום היה מחויב המציאות, וכי הן בוצעו במסגרת צו הסרת סכנה שהוצא על-ידי עיריית יהוד-מונוסון ביחס למבנה. נקבע כי המבקשים "ניצלו" את צו הסרת הסכנה מחודש יוני 2006, אשר הורה אך ורק על חיזוק תקרת ביתם המקורי (ואשר לא הופנה אליהם, אלא למהנדס אזור המרכז של חברת עמידר) - לשם בניית תוספות, שהכפילו בפועל את שטח ביתם.

עוד קבע בית-משפט השלום הנכבד, כי עבודות הבניה הנרחבות בוצעו על ידי המבקשים במהלך השנים: 2006, 2007 ותחילת 2008 חרף צו הפסקת עבודות בנייה שנמסר להם. בהיות הבניה נשוא כתב האישום נוגדת את התב"ע החלה במקרקעין, הרי שגם לא ניתן היה להכשיר את הבניה, ולו בדיעבד.

טענות שהעלו המבקשים בדבר "אכיפה סלקטיבית" וכנגד אופן הפעלת שיקול הדעת המאשימה - נדחו אף הן על ידי בית-משפט השלום הנכבד, בהיעדר ראיות לתמיכה בהן, ולאחר שהובהר כי בהגשת האישום באת-כח המשיבה הפעילה שיקול דעת עצמאי, בשיתוף עם המחלקה לאכיפת דיני מקרקעין בפרקליטות המדינה.

בית-משפט השלום הנכבד מצא את טענות המבקשים בעניין הסתמכותם על מכתב ראש העיר מתאריך 30.11.2006, כ- "מיתממות ולא נכונות", וקבע כי האמור במכתב הנזכר בנוגע לאי-התנגדות העירייה לשיפוצה של יחידת המגורים, איננו כולל בחובו היתר לתוספת בנייה בשטח כולל של כ-75 מ"ר, מה-גם שצוין במכתב במפורש כי האמור בו הוא בכפוף "לכל דין".

6. בתאריך 9.02.2013 גזר בית משפט השלום הנכבד את דינם של המבקשים, והטיל עליהם קנס כספי בסך של 30,000 ש"ח, תוך שהוא מציין כי לא מיצה עם המבקשים את מלוא חומרת הדין, זאת מתוך התחשבות בגילם המתקדם. כמו-כן הורה בית-משפט השלום הנכבד למבקשים לחתום על התחייבות להימנע מעבירה על חוק התכנון והבניה בסך של 60,000 ש"ח, למשך שנתיים. בנוסף, הוציא בית משפט השלום צו הריסה לבניה שנעשתה ללא היתר, וזאת עד לתאריך 30.06.2012.
7. בערעורם בפני בית-המשפט המחוזי, העלו המבקשים שורה של טענות כנגד פסק-דינו של בית משפט השלום הנכבד. בפסק-דין מפורט ומנומק - שניתן לאחר שבית-המשפט המחוזי הנכבד הורה כי תיק בית משפט קמא בצירוף תיק המוצגים יימסר לידי, ושמע את טענות הצדדים - הוא דחה את הערעור.
- בית-המשפט המחוזי הנכבד נדרש בפסק-דינו, בהרחבה, לטענותיהם של המבקשים, ודחה אותן "מכל וכל", אחת לאחת. לנוכח ריבוי השגותיהם של המבקשים ומפאת קוצר היריעה כאן, אפנה את הקורא לעיין בפסק-דינו של בית-המשפט המחוזי הנכבד ב-עפ"א 40630-03-12, ואסתפק פה רק בציטוט הדברים הללו מתוך פסק-הדין:
- "מצב תכנוני שאינו מאפשר הוצאת היתר בנייה, בוודאי ובוודאי שאינו מאפשר בנייה ללא היתר והכשרת הבנייה האסורה שממילא לא ניתן לקבל בגינה היתר. למעלה מן הצורך אציין כי המציאות בשטח, דהיינו היותו של המבנה מסוכן למגורים, הוצאת צו הסרת סכנה ע"י ראש העירייה מתוקף סמכותו על פי חוק העזר לעניין מבנים מסוכנים, חייב ביצוע העבודות הנדרשות על פי חוות הדעת ההנדסית - ת/9 שהוגשה לבית המשפט, דהיינו החלפת גג המבנה המקורי בלבד! אלא, שהמערערים ניצלו לרעה! את עובדת היותו של המבנה מסוכן והצורך בהחלפת הגג, והרחיבו החלפת הגג לביצוע עבודות בנייה ללא היתר, הוספת 60 מ"ר לבית המגורים ומרפסת מקורה בשטח של כ-15 מ"ר כפי שהוכח בראיות מוצקות בבית משפט קמא". (שם, בפסקה 2, עמ' 4).
8. באשר לגזר-הדין, בית-המשפט המחוזי הנכבד מצא כי גובה הקנס שהושת על המבקשים נכון וראוי לאור חומרת העבירה שביצעו, מחד גיסא, ונסיבותיהם האישיות, מאידך גיסא. בית-המשפט המחוזי הנכבד אישר, איפוא, את הוצאת צו ההריסה, ובתוך-כך, דחה גם את טענת המבקשים לפיה לא היה מקום לתיתו בשעה שקיימת ממילא תוכנית (שבתמציתה היא תוכנית "פינוי בינוי"), המייעדת את הבית (ומבנים נוספים), להריסה.
9. מכאן הבקשה שלפני, בגדרה חוזרים המבקשים על הטענות שהעלו בפני בית-משפט השלום הנכבד, ועל ההשגות שהשמיעו בערעורם בפני בית-המשפט המחוזי הנכבד.
- דין והכרעה
10. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובחומר שצורף לה, הגעתי כאמור לכלל מסקנה כי דין הבקשה - להידחות. להלן אפרט בקצרה את הנימוקים למסקנתי זו.
11. כלל ידוע הוא כי בית משפט זה לא יטה לקבל בקשה למתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים בלבד, ורק אם זו מעוררת סוגיה בעלת חשיבות ציבורית או משפטית נכבדה, החורגת מעניינים הפרטני של הצדדים לבקשה, או שיש בטענות המבקש כדי להצביע על קיומו של עיוות דין בעניינו (ראו למשל: רע"פ 1749/13 דשן נ' מדינת ישראל (14.03.2013); רע"פ 1013/13 אבו עזב נ' מדינת ישראל (6.03.2013)).

למרות ניסיונם של המבקשים, לא עלה בידיהם להצביע על קיומם של טעמים כלשהם בגינם מוצדק להביא את עניינם לפתחו של בית-משפט זה "בגלגול שלישי". המבקשים חוזרים בבקשתם, כאמור, על טענותיהם השונות שנדונו בגדרי הערעור שהגישו לבית המשפט המחוזי הנכבד - ונדחו. רובן המכריע של טענות המבקשים הן השגות על קביעות עובדתיות של בית-משפט השלום, הנשענות על חומר הראיות ועל ממצאי מהימנות שקבע ביחס לעדויות שנשמעו בפניו. לטענות "ערעוריות" מסוג זה - אין מקום בגדרי ההליך דן (ראו למשל: רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל (17.03.2013)).

12. בניסיון לשוות לבקשה אופי כללי כלשהו החורג מעניינם הפרטני, המבקשים טוענים כי המקרה שלפני "נוגע לכל בעלי הבתים הערביים הישנים ביהוד אשר אין להם תיק בניין". לטענה זו - שהמבקשים לא הניחו תשתית ראיתית מספקת לתמיכה בה - אין קשר הכרחי עם נסיבות ההליך שהתנהל כנגד המבקשים, בגין הוספת שטח של כ-75 מ"ר לביתם, ללא היתר. אלא שגם אם אניח, לצורך הדיון, כי הבקשה מעוררת שאלה בדבר החלופות העומדת בפני בעל נכס (או מחזיק בנכס) המבקש לבצע עבודות בנייה בביתו, לנוכח מצב תכנוני שאינו מאפשר לו לקבל היתר בנייה - הרי שגם סוגיה זו הוכרעה, זה מכבר, על-ידי בית משפט זה. ראו, למשל: רע"פ 2885/08 הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו נ' דכה (22.11.09) (להלן: עניין דכה), בגדרה נפסק (מפי חברי, השופט א' רובינשטיין, בהסכמת השופטים, א' א' לוי ו-י' דנציגר), כי: "בניה בלתי חוקית, גם במקום שיש בו קשיים לעניין היתר בניה, היא רתימת העגלה לפני הסוסים. אין לבעל נכס זכות מוקנית להיתר בניה בהיעדר תב"ע המאפשרת זאת" (שם, בפסקה י"ח, וראו גם האסמכתאות הנוספות הנזכרות שם באותו עניין).

13. בניסיון נוסף להצדיק מתן רשות ערעור בפני בית-משפט זה, טוענים המבקשים כי: "כל חטאם שניסו לתקן ביתם הדל בהוראת חברת עמידר ועיריית יהוד... לא נעשתה כל תוספת שטח ע"י המבקשים, אלא שיפוץ הגג שעמד לקרוס על המבקשים". מוטב היה אילו נמנעו המבקשים מלטעון טענה זו. גרסתם של המבקשים נדחתה עובדתית על-ידי הערכאה המבררת הנכבדה, אשר קבעה כי עדויותיהם של המבקש מס' 1 ובתו היו "מתחמקות, [ו]לא סתרו עובדות פשוטות שעלו בראיות מוצקות על-ידי התביעה". גם ערכאת הערעור הנכבדה, אשר שבה ובחנה בדקדקנות את הכרעת-הדין לאור טענותיהם של המבקשים בהקשר זה, קבעה כי זו "בנויה על ראיות מוצקות ואיתנות" ואין מקום להתערב בה. לנוכח קביעותיהם המפורשות של הערכאות הנכבדות קמא במקטע זה - אין מקום לטענת המבקשים כי נגרם להם עיוות-דין.

14. דין דחייה דומה צריך לחול גם ביחס להשגותיהם של המבקשים כנגד גזר-הדין. כידוע, בקשת רשות ערעור הנסבה על חומרת עונשו של המבקש תתקבל במקרים נדירים בלבד, ורק אם עונשו של המבקש סוטה במידה ניכרת ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (ראו, למשל: רע"פ 1756/13 תורג'מן נ' מדינת ישראל (10.03.2013)). לא זה המצב במקרה שלפני (ואף המבקשים עצמם לא טענו כן). בית-משפט זה הדגיש, לא פעם, את הצורך להיאבק בעבירות של בנייה בלתי חוקית, לנוכח הפגיעה החמורה שהן מסבות לשלטון החוק ולסדר הציבורי (ראו למשל: עניין דכה והאסמכתאות שם). הלכה היא כי צו הריסה, למרות שהוא בעל מאפיינים עונשיים מסוימים - איננו עונש, אלא אמצעי בעל חשיבות מכרעת באכיפת חוק התכנון והבניה, אשר נועד לרפא את אי-החוקיות שנפלה בנכס ולמנוע מעברייני-הבניה ליהנות מפרי עבירתו (ראו, למשל: סעיף 205 לחוק התכנון והבניה; רע"פ 302/84 סגל נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(3) 445 (1984); רע"פ 10308/09 הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב נ' ספטון (19.01.2012) והאסמכתאות הנזכרות שם; והשוו: רע"פ 5584/03 פינטו נ' עיריית חיפה (01.12.2004) והאסמכתאות שם). בנייה בלתי חוקית - יש, ככלל, להרוס. הימנעות מהריסתה היא החריג (ראו: החלטת חברי, כב' השופט א' רובינשטיין ב-רע"פ 6136/12 בן זקן נ' מדינת ישראל (04.09.2012), בפסקה ט'). משכך, אין מקום להתערבות אף ברכיב זה שבגזר-הדין, כמו-גם ביתר רכיביו, שכן בכל אלה איזנו הערכאות הנכבדות קמא, כראוי, בין השיקולים השונים הרלבנטיים לעניין.

15. נוכח כל האמור לעיל, דין הבקשה שלפני, על כל חלקיה - להידחות. הצו הארעי לעיכוב ביצוע צו ההריסה שניתן על-ידי בתאריך 28.04.2013 - מבוטל ועל המבקשים לבצעו עד לתאריך 20.06.2013.

ניתנה היום, כ"ה באייר התשע"ג (5.5.2013).